

Samenvatting van de preek over zondag 38 van de Heidelbergse catechismus (1)

Lezen: Genesis 2 : 1 – 3 en Jesaja 56 : 1 – 7

Als er één dag omstreden is in onze tijd, is het wel de zondag. Dat geldt in de maatschappij, maar ook binnen de kerk. Denk aan de vraag: waarom de zondag, en niet de sabbat?

Deze preek gaat over sabbat, zondag en de verhouding tussen die twee.

Thema: *De rustdag, Gods dag*

1. het geschenk van de sabbat

De sabbat is niet pas ingesteld bij de wetgeving op de Sinai, maar in het paradijs.

Rusten ('sabbat') betekent: ophouden. God is tot Zijn doel gekomen.

De zevende dag krijgt een aparte positie. De Heere bepaalt de weekindeling. Er zit dus orde in Gods schepping, ook wat de tijd betreft. Totdat er geen tijd meer zal zijn (Openbaring).

We komen de sabbat weer tegen in Exodus 16, na de uittocht. In Egypte kon Israël geen sabbat houden: ze leefden in slavernij. Vandaag het gevaar van de 24-uurs economie!

Genesis 2: het rusten van God Zelf. Nu: iets van die rust draagt Hij over op Zijn volk. De Heere zegt: je hoeft nu even niet. Je mag op adem komen.

Als ons leven gestempeld wordt door de rust in de Heere, worden je verlangens anders. Ik hoef niet zo nodig meer, meer, meer.....

In het vierde gebod lezen we: 'Gedenk de sabbatdag'. Dat slaat terug op Exodus 16 en op Genesis 2.

De heiliging van de zevende dag vond haar hoogtepunt in de ontmoeting met de Heere in Zijn heiligdom (Ex. 29:43). Dat mogen we doortrekken naar de zondagse eredienst.

De Heere gunt Zijn schepselen en Zijn schepping een totale rust: Ex. 23:12. Hij gaf regels, niet om de vrijheid in te perken (negatief), maar om het volk te laten opademen in de echte rust (positief).

Daarom nam de Heere de schending van het sabbatsgebod zo hoog op (Ex. 31:14v). Deze dag is bedoeld als een dag van vreugde (Nehemia 8:10).

Die vreugde bepaalde ook de houding van de Heere Jezus tegenover deze dag.

Daarom verzet Hij Zich tegen de zelfgemaakte bepalingen van de Farizeeën over de sabbat.

De Joden namen dat niet, omdat ze Hem niet erkenden als de Gezondene van de Vader.

De Heilige Geest leert ons de Heiland erkennen als Heere, ook over de rustdag.

2. de betekenis van de eerste dag

De Heere Jezus stond op de eerste dag van de week (de zondag dus) op uit de dood. Op die dag is Hem de kwitantie door Zijn Vader uitgereikt: 'voldaan'. Het feit van de opstanding is uiterst belangrijk voor het christenleven (zie zondag 17 HC). Daarom kwamen de eerste christenen van meet af aan samen op de zondag (Joh. 20:19 en 26).

Daar liggen dus de wortels van het geheim dat de eerste dag van de week voor christenen zo bijzonder is geworden.

Openbaring 1:10: 'de dag des Heeren' = de dag van de Heere Jezus Christus.

Wat deden Joden die christen waren geworden? Zij bleven aanvankelijk ook naar de synagoge gaan.

Maar christenen uit de heidenen worden in het N.T. nergens verplicht om de sabbat te houden (zie bijv. Coloss. 2:16,17).

Het houden van de sabbat zou trouwens veel christenen in die tijd in moeilijkheden hebben gebracht.

We mogen er de leiding van de Heere in zien dat keizer Constantijn in het jaar 321 de zondag als officiële rustdag invoerde. De keizer sprak zelfs over 'de heilige dag des Heeren'.

In het OT: eerst werken, dan rusten. In het NT: eerst rusten in het volbrachte werk van Christus, om vervolgens in de kracht van Zijn opstanding de rest van de week in te gaan.

Voor christenen uit de Joden bleef de vrijheid om de sabbat te onderhouden – nog steeds. Wel ontstond in het jaar 70 de grote breuk tussen Joden die Jezus als Messias verwerpen en hen die Hem als Messias belijden.

3. de verhouding tussen sabbat en zondag

Voor christenen werd de eerste dag van de week een dag van gezamenlijke viering en vreugde.

En we zagen: dat was nu ook precies Gods bedoeling met het sabbatsgebod!

Sabbat en zondag zijn dus beide een gestalte van het vierde gebod. Ze vallen niet samen, maar er is wel een nauwe samenhang. Het zijn feestdagen en dagen van samenkomst.

We moeten de zaak terugbrengen tot de kern: verstaan we de diepste bedoeling van het vierde gebod, die we ook terugvinden in de zondag? Zien we Gods wijsheid en liefdevolle zorg voor Zijn mens in het ritme van de zeven dagen?

In de tijd van de Franse revolutie probeerde men de zondag af te schaffen. Het werd: negen dagen werken, een dag rust. Het lukte niet; men keerde terug tot het oude ritme.

Tegen de revolutie het Evangelie!

Enkele vragen voor persoonlijke of gemeenschappelijke bezinning

1. De wekelijkse rustdag is een grote zegen. We overtreden nooit straffeloos de wetten van onze Schepper. Zien we daar tekenen van in onze 24-uurs economie?
2. Sabbat en zondag zijn beide bedoeld als feestdagen. Wat is voor u het feestelijke van Gods dag? Herkent u wat er staat in Psalm 118 : 12 berijmd?
3. Hebt u moeite met de invulling van de zondag? Zo ja, hoe komt dat?
4. Wat betekent het voor ons vandaag dat ook slaven, schepping en vee moesten rusten (Ex. 23:12)?
5. Wat heeft het conflict van de Heere Jezus met de Farizeeën over de sabbat ons te zeggen?

Voor de kinderen:

- Waarom is de zondag voor ons zo'n feestdag? Waar denken we elke zondag aan?
- Waarom zou de Heere van ons vragen om op zondag niet te werken (dus ook voor school niet)?